

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 19467
Tarih : 17.06.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 17/06/2022 16:58
Sayı: E-120.10-1034831

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de birçok halkın ve kültürün bir arada yaşamasına rağmen yürütülen tekçi politikalar neticesinde başta Kürt kültürüne ve Kürtçeye dönük baskı ve zor uygulamalarına her geçen gün bir yenisi eklenmektedir. Farklı dillere ve kültürlere dönük de uygulanan bu politikaların araştırılması ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa’nın 98’nci, İçtüzüğü’nün 104’ncü ve 105’nci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Pero Dunder

Mardin Milletvekili

GEREKÇE

Anadolu ve Mezopotamya topraklarında birçok halk ve inanç grubu yüzyıllardır var olmasına rağmen Türkiye Cumhuriyeti, tek dil, tek din-tek mezhep ve tek kültür üzerine inşa edilmiştir. Yüzyıla yakındır bu kuruluş perspektifiyle homojenleştirme politikaları yürütülmüş, bu çerçevede, başta Kürt halk kültürü olmak üzere farklı diller ve kültürlere dönük asimilasyon ve baskı politikaları uygulanmıştır. Erken Cumhuriyet döneminden günümüze kadar Kürt kültürünün varlığının ve kamusal alandaki görünürlüğünün ortadan kaldırılması temel yaklaşım olarak benimsenmiştir.

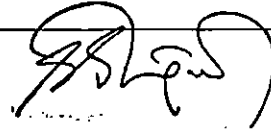
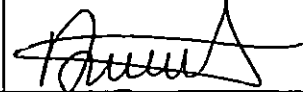
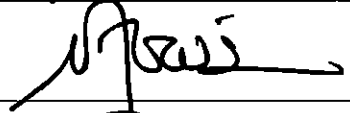
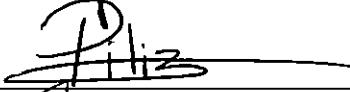
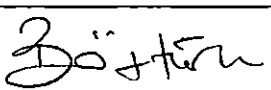
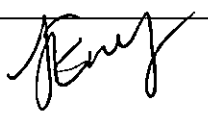
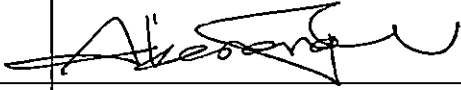
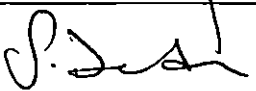
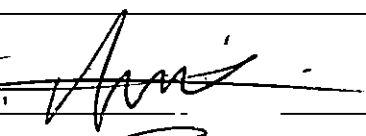
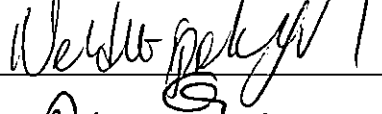
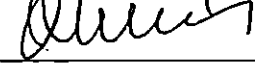
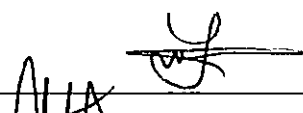
Erken Cumhuriyet döneminde, kullanılan Kürtçe her kelime için para cezası uygulamasına gidilmiş, Kürt kültürüne ait kıyafet giyenlere dönük gözetimler gerçekleştirilmiştir. İçişleri Bakanlığı’nın 1991 yılında yayınladığı bir genelge ile Kürt kültüründe mühim bir yere sahip olan sarı, kırmızı, yeşil renkler, toplumsal hayattan çıkarılmak istenmiş, bu renkleri içeren kıyafet giyenler gözetimine alınmış, tutuklanmıştır. Hatta trafik ışıklarında bu üç rengin bir arada bulunmasına bile tahammül edilememiş ve yeşil renk kimi ilçelerde trafik ışıklarından çıkarılmıştır.

2016 yılında ilan edilen OHAL’in ardından ise birçok Kürt dil kurumu türlü gerekçelerle kapatılmış, Kürt kültürüne ve Kürtçeye dönük bugün artık öngörülemez bir hale gelen keyfi uygulamalara zemin hazırlamıştır. Bugün Kürtçe şarkı söyleyen sanatçıların konserleri, Kürtçe

tiyatro oyunları makul ve makbul herhangi bir gerekçe sunulmadan yasaklanmakta, yine Kürtçe şarkı söyleyen sokak müzisyenleri kolluk kuvvetleri eliyle engellenmektedir. Mahkemelerde Kürtçe savunma yapma taleplerinin önüne türlü gerekçelerle geçilmekte, yine cezaevlerinde tutukluların haklarında Kürtçe konuştukları için disiplin soruşturmaları açılmaktadır. 2015 yılında Muğla'da ulusal kıyafetler giydiği için bir yurttaşın linç edilmesine benzer bir gerekçeyle 12 Haziran'da İstanbul'un Esenyurt ilçesindeki bir düğünde sarı, kırmızı, yeşil şal takan damat ve damadın ailesi tutuklanmış, düğünde Kürtçe şarkı söyleyen müzisyenler ise gözaltına alınmıştır.

Bu örneklerle baktığımızda bile mevcut iktidarın lügatında mühim yer tutan "Eski Türkiye" ve "Yeni Türkiye" ayrımının olmadığını, aslında bir sürekliliğin çok açık bir şekilde var olduğunu görebilmekteyiz. Bu sürekliliğin temelinde de Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan beri süregelen tekçi politikalar yer almaktadır. Birçok iktidar yetkilisi, Türkiye'de farklı kültürlere ve dillere dönük herhangi bir kısıtlamanın olmadığından bilakis Türkiye'nin "bir kültür mozaiği" olduğundan bahsetmekte, hatta Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın'ın "Renklerin ve dillerin farklı olması ilahi bir hediyedir, kıymetini bilene nimettir." sözleri tekrarlanmakta ancak uygulamada Kürtçe başta olmak üzere farklı kültürlere ve dillere "bölünme paranoyası" ile yaklaşılmakta ve baskılara her geçen gün bir yenisi eklenmektedir.

Tüm bunlardan hareketle, Kürt kültürünün ve Kürtçe'nin kamusal alanda görünürlüğünün engellenmesine dönük uygulamaların araştırılması ve bu topraklarda yaşayan tüm dillerin ve kültürlerin özgürce gelişiminin önünün açılmasına dönük yöntemlerin araştırılması için Meclis araştırması açılması elzemdir.

1	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
2	...		
3	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
4	MEHMET RUŞTU TIRYAKI	BATMAN	
5	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
6	ABDULLAH KOC	AĞRI	
7	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	
8	RIDVAN TURAN	MERSİN	
9	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
10	OYA ERSOY	İSTANBUL	
11	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
12	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
13	SAİT DEDE	HAKKARİ	
14	İNŞUKETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
15	SIDIK TAŞ	SİİRT	
16	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
17	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
18	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	
19	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
20	TAYİP TEMEL	VAN	